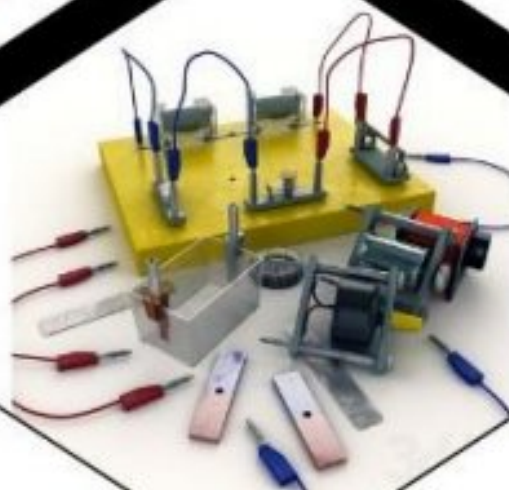

ANDIJON DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI

**“ANIQ FANLARNI O‘QITISHDA
INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI
QO‘LLASH” MAVZUSIDAGI XALQARO
ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
MATERIALLARI
TO‘PLAMI**

Digital
Object
Identifier

Andijon 2024

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
Andijon davlat pedagogika instituti

**“ANIQ FANLARNI O‘QITISHDA
INNOVATION TEXNOLOGIYALARNI
QO‘LLASH”**

**Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi
materiallari**

TO‘PLAMI

Andijon
22-may 2024-yil

Ushbu to'plam O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 18-yanvardagi 16-son buyrug'iga asosan "Aniq fanlarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash" mavzusida 2024-yil 22-may kuni Andijon davlat pedagogika institutida Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari asosida tayyorlandi.

To'plam barcha ta'lim muassasalarida shu soha bo'yicha shug'ullanuvchi professor-o'qituvchilar, ilmiy tadqiqodchilar, magistrlar, doktorantlar, talaba-yoshlar va keng jamoatchilik foydalanishlari uchun mo'ljallangan.

Tahrir hay'ati:

f.-m.f.d., prof. Sh.X.Yo'lchiyev
PhD, dots. M.A.Muydinova
PhD, D.P.Abduraximov
t.f.n. dots. M.U.To'rayev
PhD, dots. P.Abdugodirova
dots.M.Sh.Raxmonov
o'qituvchi A.F.Yunusov

Maqolalarda keltirilgan statistik ma'lumotlar, ilmiy-nazariy faktlarning ishonchliligi, imloviy va stilistik xatoliklar uchun muallif o'zi javobgar.

To'plam Andijon davlat pedagogika instituti Kengashining 2024-yil 03-iyundagi №10-sonli Qarori bilan nashrga tavsiya etildi.

4-SHO'BA. INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASHDA FANLARARO INTEGRATSIYA.

ILMIY BILISH USULLARI VA ULARNING O'RNINI FANDA O'QITISH

Maxmudova Dilfuza Meliyevna

Chirchiq davlat pedagogik universitetining

Pedagogika fanlar professori

Nishonova Muattar Alisherovna

Andijon davlat pedagogika instituti doktoranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada pedagogika va ilmiy bilishning umumiy usullari va ularning fanni o'rganishdagi ahamiyati ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *Ilmiy bilimlar, tadqiqot usullari, o'qitish.*

Kirish

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan tub islohotlardan ko'zlangan pirovard maqsad ham ko'rsatkichlarni oshirishdan iborat odamlarning manfaatlari va farovonligi. Bunday vazifalarni bajarish uchun otxona yaratish kerakta'lim tizimi. Shu bois ta'lim sohasidagi muammolar yuzaga kelishi hech kimga sir emas. Ommaviy axborot vositalari, ilmiy nashrlar va ijtimoiy tarmoqlardagi fikrlarning juda katta foizini tashkil etadi. Mamlakatimiz miqyosida bunday tendentsiyalar yuz berayotganini bevosita kuzatish mumkin. Mavjudta'lim, ayniqsa texnik oliy ta'limda fizika ta'limi mazmunini loyihalash zarurati zamonaviy oliy ta'lim standartlari va me'yorlariga mos keladigan ta'lim muassasalari. Mutaxassislar tayyorlashning muhim vazifalaridan biri ilmiy bilishning zamonaviy usullaridan foydalanish, fundamentallashtirish, umumlashtirish va umumlashtirish kabi bilimlarini mustahkamlash vaqobiliyatlar.

Asosiy qism

Ilmiy nazariya u aks ettirgan narsaga o'xshaydi: nazariya uning tasvirini beradi. o'rganilayotgan obyekt modeli va uning umumlashtirilgan xususiyatlari bilan tavsiflangan hodisalar – ilmiy tushunchalar. Ob'ektning muhim xususiyatlarini aks ettiruvchi modellar undan mavhumlashtiriladi ahamiyatsiz (hal qilinayotgan muammo uchun) xususiyatlar. Natijada, har qanday nazariya buziladi yoki "qo'pol" bo'ladi. mavjudligi, qo'llash sohasini oldindan cheklash. Ilmiy tizimlar o'z boshimchalik bilan emas, balki belgilangan obyektiv qonunlar bo'yicha shakllanadi. Shuning uchun kursning mantiqiy tuzilmalarining qonuniyligi haqidagi g'oyalar printsiptial jihatdan bir - biridan farq qiladi. aniq

bilimlarni (hodisalar, tushunchalar, qonunlar, nazariyalar, usullar) xato deb hisoblanadi. Ilmiy bilish usullari va ularning o'rni fanda o'qitishga ko'rib chiqamiz:

1. Nazariy ta'lim: Ilmiy bilish usullari orqali fanda nazariy ta'lim o'tkaziladi. Bu, ko'rsatkichlar, qonunlar, va prinsiplar bilan tanishish, ularning tahlil qilinishi va qanday qilib foydalanilishi haqida o'quvchilarga tushuntirishni o'z ichiga oladi. Bu usul, o'quvchilarga ilmiy tadqiqotlarni o'tkazish, maqolalar yozish, va tez tahlil qilish imkonini beradi.

2. Amaliy mashg'ulotlar: Ilmiy bilish usullari o'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar orqali fanda nazariy bilimlarni amaliyotga o'tkazish imkonini beradi. Bu mashg'ulotlar laboratoriyalarda, qurilmalar bilan ishlashda, va terish-tahlil qilish jarayonida o'tkaziladi. Ular o'quvchilarga fizikaviy prinsiplarni kuchaytirish, nazariy bilimlarni amaliyotga o'tkazish, va ilmiy tadqiqotlarni o'tkazishga imkonini beradi.

3. Taqdimotlar va darsliklar: Ta'limiy materiallar, darsliklar va taqdimotlar yordamida ilmiy bilish usullari o'quvchilarga tushuntiriladi. Bu usul, tushunchalar va qonunlar haqida o'quvchilarga tushuntirish, nazariy ta'limni yaxshilash va o'rganishlarini oshirish imkonini beradi.

4. Nazariy tadqiqotlar va maqolalar: Fanda ilmiy bilishni o'rganishning bir qismi nazariy tadqiqotlar va maqolalar orqali o'tkaziladi. Bu, o'quvchilarga ilmiy bilishni kengaytirish, yangi fikrlarni ishlab chiqish, va o'zlarining o'zlashtirilishlarini yaxshilash imkonini beradi.

5. Projektlar va konferensiyalar: Projektlar va ilmiy konferensiyalar, o'quvchilarga ilmiy bilishni amaliyotga o'tkazish va o'zlarining fikrlarini boshqalar bilan baholash imkonini beradi. Bu usul, o'quvchilarga ilmiy tadqiqotlarini o'tkazish, o'z fikrlarini izohlash va o'zlarining o'zlashtirilishlarini ta'minlash imkonini beradi.

Ilmiy bilish usullari fanda o'qitishda o'quvchilarga nazariy bilimlarni o'rgatish va amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning bilimlarini kengaytirishga yordam beradi. Bu usullar foydalanilgan holda, o'quvchilar ilmiy tadqiqotlarini o'tkazish, yangi fikrlarni ishlab chiqish, va o'zlarining fikrlarini boshqalar bilan baholashga imkonini topishlari mumkin.

Xulosa

Nazariy tuzilmaning elementlari gnoseologik jihatdan o'zaro bog'langan va tashkil etilgan - ular barqaror mantiqiy munosabatlarda. Tizimning yaxlitligi epistemologik degan ma'noni anglataditizimning xossalari va funktsiyalari xossalari yig'indisiga nisbatan qabul qilinishi mumkin emas va tizim elementlarining vazifalari. Nazariya butun tuzilish sifatida epistemologik xususiyatlarga ega va strukturaning har bir elementida alohida mavjud bo'lmagan

epistemologik funktsiyalar. Tushuntirish, bashorat qilish va uslubiy funktsiyalar muhim epistemologik funktsiyalardir fizik nazariya butun kontseptual tuzilma sifatida. Ta'lim paradigmasi doirasida quyidagi masalalar berilishi kerak oliy texnik ta'limni fundamentallashtirish muammolarini hal qilishda muhim ahamiyatga ega:

- nazariy, uslubiy, dunyoqarash va amaliy yo'nalishni chuqurlashtirish umumiy kasbiy va maxsus fanlar mazmuni;
- ularning invariantlarini ajratish (invariantlik printsipli etakchilardan biriga aylanishi kerak). tamoyillari) va ular asosida fanlararo aloqalarni mustahkamlash asosi sifatida o'rnatadi, kasbiy tayyorgarlikning umumiy nazariy asoslari;
- nazariyaning integrativligi, tizimlilik va funksionalligini bosqichma-bosqich oshirish bilim va harakatlar;
- talabalarni algoritmlashtirish va tadqiqot loyihalashning umumlashtirilgan usullari bilan qurollantirish ilmiy bilimlar orqali faoliyat;
- mutaxassisning fundamental;
- nazariy va kasbiy amaliy tayyorgarligi o'rtasidagi optimal nisbatni topish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduvalieva, M. A. (2021). Pandemiyaning hayotga salbiy ta'siriga qarshi kurash O'zbekistonda nogironlar. Zamonaviy jamiyatda:holati va rivojlanish istiqbollarini baholash (139-143-betlar).
2. Abduvalieva, M. A. (2022). Ota - onalarni xabardor qilishning axloqiy va huquqiy jihatlariDaun sindromi bo'lgan bolaning tug'ilishi. Ta'lim fanlari bo'yicha akademik tadqiqotlar, (Konferentsiya), 69-72.
3. Abduvalieva, M. A. (2022). Nogiron bolalarni tarbiyalayotgan oilalarning xususiyatlari O'zbekistonda. Zamonaviy ta'lim tizimiga ilmiy yondashuv, 1(10), 70-76.

KREDIT-MODUL TIZIMI ASOSIDA TA'LIMNI TASHKIL QILISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI

Avazbayev Atajan Ismailovich
Nizomiy nomidagi TDPU professori v/b.

Annotatsiya: Maqolada kredit-modul tizimida o'quv reja, undagi majburiy va tanlov fanlarni shakllantirish muammolari hamda uni hal qilish yo'llari bo'yicha ayrim fikrlar yoritilgan.